

בתוה"ק ויקח קרח בן יצהר בן קהת וגו', ובגמ' (סנהדרין ק"ט ע"ב) ויקח קרח אמר ר"ל שלקח מקח רע לעצמו. קרח, שנעשה קרחה בישראל. בן יצהר. שהרתיח כל העולם כצהרים וכו' עיי"ש, והדקדוקים רבו וכבר הארכתי בשיעור חורש"י.

ונראה שהמכוון בזה ללמדינו גנות מדת המחלוקת, שאי אפשר שיצא הימנה דבר טוב. ורמז לדבר מצינו כבר בבריאת העולם וכבמדרש (ב"ר פרשה ד'), ולמה אין כתיב בשני כי טוב וכו' ה' חנינא אומר שבו נבראת מחלוקת שנא' ויהי מבדיל בין מים למים א"ר טביומי אם מחלוקת שהיא לתיקונו של עולם ולישובו אין בה כי טוב מחלוקת שהיא לעירבובו עאכ"ו. כי תכלית הנרצה בבריאת העולם, שיהיו הברואים בשלום ואחדות, כשבת אחים גם יחד. וזה היה עיקר גדול בדרך הבעש"ט להורות את ישראל להיות מוכן ומזומן למסור נפשו לטובת כל בר ישראל. וידוע מהגה"ק משפיטיווקע שבויכוחו עם הגה"ק בעל נוב"י הראה לו מקור להשם "חסידים" מהגמ' (ברכות ד' ע"א), כך אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע לא חסיד אני שכל מלכי מזרח ומערב יושבים אגודות אגודות בכבודם ואני ידי מלוכלכות בדם ובשפיר ובשליא כדי לטהר אשה לבעלה וכו' עיי"ש, ולפענ"ד בביאור הדברים דהנה באמת מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול (קידושין ל"ב ע"ב), אמנם מצינו מעשה נורא בר' מאיר (ירושלמי סוטה פ"א ה"ד, ובדב"ר פרשה ה') שאשה אחת היתה שומעת לדרשותיו ובעלה שהיה ליצן אמר לה פעם אין את נכנסת לביתי עד שתלכי ותרוקי בפניו של ר"מ, צפה ר"מ ברוח הקדש (ובמדרש, שאליהו הודיע לו) ועשה עצמו חולה בעינו וציוה שכל אשה שיודעת ללחוש על העין תבוא ותלחוש, ושלחו אותה שכינותיה אבל מרוב אימה אמרה שאינה יודעת ור"מ אמר לה שתרוק ז"פ בלי לחש וג"כ יועיל, עשתה כן ואמר לה לכי אמרי לבעליך אתה אמרת לרוק פעם אחד ואני רקקתי ז"פ, ושאלו אותו תלמידיו רבי כך מבזין את התורה אילו אמרת לנו היינו מביאים אותו ומלקים אותו שירצה אותה ויתפייס, אמר להם ולא יהא כבוד מאיר ככבוד קונו ומה אם שם הקודש שנכתב בקדושה אמר הכתוב שימחה על המים בשביל להטיל שלום בין איש לאשתו וכבוד מאיר לא כל שכך עיי"ש באריכות. ולזה גם דוד המלך מחל על כבודו כדי לטהר אשה לבעלה מחמת כי

גדול השלום, ועד"ש (חולין קמ"א ע"א) דעשה דמצורע אלים משום גדול השלום וכו' להתירו בתשמיש עי"ש ועל זה קרא לעצמו חסיד.

ומהאי טעמא נמי כינו תלמידי הבעש"ט את עצמם חסידים, כיון שיסוד ועיקר הדרך היה להרבות שלום וריעות ואהבת ישראל. וזה שארז"ל (ברכות ס"ד ע"א) תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, שזה עיקר עבודתם בעולם, וילפינו לה מקרא וכל בניך לימודי ה' ורב שלום בניך, כלומר שהם לימודי ה' רק כאשר רוב שלום בניך, כי כל נתיבותיה שלום דייקא, אבל אם יש ביניהם פירוד ומחלוקת לא יוכלו לזכות לכתרה של תורה שנקראת טוב (שם ה' ע"א) שהרי לא רצה הקב"ה לכתוב כי טוב על הפירוד וכנ"ל מהמדרש, שע"י המחלוקת לומדים שלא לשמה ומגלים פנים לתורה שלא כהלכה בדברי כזב ושטות.

ולפיכך נמשלו הצדיקים לשמש וכדרז"ל (יומא ל"ח ע"ב) על וזרח השמש ובא השמש עי"ש, כי מצינו (חולין ס' ע"ב) שהלבנה טענה ואמרה אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד, ולפי פשטות הדברים טענה שכזו נובעת מתוך שנאה קנאה ושאיפה לשררות וממשלה, ולעומתה החמה לא היה איכפת לה כלל אם יהיו מאורות נוספים ברקיע השמים אדרבה ירבו שמשים למקום ויתגדל כבודו ית"ש בעולמו, ואמרו (ר"ה כ"ג ע"ב) עושה שלום במרומיו מעולם לא ראתה חמה פגימתה של לבנה וכו' עי"ש, ועל דבר זה נענשה הלבנה ונתמעט אורה, ואף לעתיד כשתשוב ותהיה כאור החמה הרי גם אור החמה יוגדל אז שבעתים. והצדיקים הם במדריגת השמש, דניחא להו שירבו חכמים בישראל ואין קנאה ושנאה במחנותם.

ודא עקא שלפעמים האדם מדמה בעצמו שכוונתו לשם שמים שהולך לעורר ריב ומדנים על מי שאינו נוהג כשורה וכדו', ויש לדעת שלא זו הדרך כי מריבה ומחלוקת לא מביא לתוצאות טובות, ושומר נפשו ירחק מזה. ויש ללמוד מוסר השכל מקרח שפקח היה ובודאי חשב שדרכו היא דרך האמת וכוון לשם שמים, ועל גדלותו מבואר באריה"ק דצדיק כתמר יפרח ס"ת קרח שלעת"ל יותקן, וכן עצם השם מורה על קדושה וגם ר' עקיבא נקרא קרח (בכורות נ"ח ע"א), ויש בזה סודות קדושים בחי' קרח הוא טהור הוא שמורה לקדושה עליונה (ועיין סדר הדורות מערכת ר"ע אות ה') - וצא וראה מה עלתה לו